

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “บทบาทของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในวัยรุ่น จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น ในจังหวัดจันทบุรี ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในวัยรุ่น โดยเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จันทบุรี จำนวน 3 โรงเรียน และได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 365 ชุด ได้รับตอบกลับมา 365 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และผลการศึกษาโดยครอบคลุมประเด็นหลักต่าง ๆ คือ ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของวัยรุ่น ข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อการป้องกันปัญหาเสพติดในวัยรุ่น ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยแต่ละประเด็นสามารถสรุปภาพรวมได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

วัยรุ่นที่ศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 มีอายุ 14 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ จำนวน 122, 122, 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4, 33.4, 33.32 มีผลการเรียนอยู่ระหว่างเกรดเฉลี่ย 3.00 – 4.00 จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0 ได้รับค่าใช้จ่าย 200 – 400 บาทต่อสัปดาห์ จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 70.1 มีจำนวนพี่น้อง 2 คน จำนวน 199 คน คิดเป็น

ร้อยละ 54.2 เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 สถานภาพการสมรส บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 77.3 พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 75.1 บิดาได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 ประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน ส่วนมารดาได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 มีรายได้อยู่ระหว่าง 4,001-8,000 บาทต่อเดือน

5.1.2 ลักษณะของวัยรุ่น

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของวัยรุ่น ได้แก่ การชอบแยกตัวหรืออยู่คนเดียว การวิตกกังวลในเรื่องรูปร่างหน้าตา การชอบเลียนแบบพฤติกรรมที่ท้าทาย การชอบความแปลกใหม่ในชีวิต ความต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน การเปลี่ยนแปลงอารมณ์อย่างรวดเร็ว การใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย การชอบรวมกลุ่มกับเพื่อน ความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง และการชอบความสนุกสนาน ตื่นเต้น ท้าทาย มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.00 แสดงว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีลักษณะของความเป็นวัยรุ่น อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.3 การอบรมเลี้ยงดู

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู แบ่งเป็นการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.75 แสดงว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม อยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง การเลี้ยงดูแบบรักเอาใจใส่ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.11 แสดงว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักเอาใจใส่ อยู่ในระดับน้อย การเลี้ยงดูแบบรักตามใจ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.60 แสดงว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักตามใจ อยู่ในระดับน้อย การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.46 แสดงว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อยู่ในระดับน้อย

5.1.4 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของบ้าน (ครอบครัว)ต่อการป้องกันปัญหาเสพติดในวัยรุ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของบ้าน (ครอบครัว) ต่อการมีส่วนร่วมในขั้นปฏิบัติการป้องกันปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 แสดงว่า บ้าน (ครอบครัว) ของวัยรุ่นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาเสพติดในวัยรุ่น อยู่ในระดับมาก

5.1.5 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของวัด (ศาสนา) ต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของวัด (ศาสนา) ต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในวัยรุ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 แสดงว่า ผู้นำศาสนาที่วัยรุ่นพบเห็นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมใน การป้องกันปัญหาเสพติดในวัยรุ่น อยู่ในระดับมาก

5.1.6 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของโรงเรียน (สถาบันการศึกษา) ต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในวัยรุ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของโรงเรียน (สถาบันการศึกษา) ต่อ การป้องกันปัญหาเสพติดในวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 แสดงว่า ครู อาจารย์ และเพื่อนใน โรงเรียนที่วัยรุ่นศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการช่วยป้องกันปัญหาเสพติดในวัยรุ่นอยู่ใน ระดับมาก

5.1.7 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของชุมชน ต่อการป้องกันปัญหาเสพติดในวัยรุ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของชุมชน ต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 แสดงว่า ชุมชนที่วัยรุ่นส่วนใหญ่อาศัยอยู่มีส่วนร่วมใน การป้องกันปัญหาเสพติดในวัยรุ่น อยู่ในระดับมาก

5.1.8 พฤติกรรมการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น

พฤติกรรมการใช้สารเสพติด ได้แก่ เคย/ไม่เคยเสพยาเสพติด ชนิดของสารเสพติด ปริมาณและความถี่ในการใช้ ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นมีการใช้สารเสพติดในรอบปี จำนวน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ชนิดของสารเสพติดที่ใช้ พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่นิยมการดื่มเบียร์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ปริมาณและความถี่ในการใช้สารเสพติด พบว่า วัยรุ่นดื่มเบียร์มากที่สุด จำนวน 35 แก้วต่อเดือน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ .3

5.1.9 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติที่บ้าน(ครอบครัว)ต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดใน วัยรุ่น ศึกษาเฉพาะวัยรุ่นที่มีการใช้สารเสพติด

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติที่บ้าน (ครอบครัว) ต่อการแก้ไข ปัญหาเสพติดในวัยรุ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 แสดงว่าบ้าน (ครอบครัว) ส่วนใหญ่ให้ ความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาเสพติดในวัยรุ่น อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.10 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของวัด (ศาสนา) ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น ศึกษาเฉพาะวัยรุ่นที่มีการใช้สารเสพติด

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของวัด (ศาสนา) ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 แสดงว่า ผู้นำศาสนาส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.11 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของโรงเรียน (สถาบันการศึกษา) ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น ศึกษาเฉพาะวัยรุ่นที่มีการใช้สารเสพติด

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของโรงเรียน (สถาบันการศึกษา) ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 แสดงว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน (สถาบันการศึกษา) ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.12 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของชุมชน ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น ศึกษาเฉพาะวัยรุ่นที่มีการใช้สารเสพติด

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของชุมชน ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 แสดงว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมาก

5.2 การอภิปรายผล

ผู้ศึกษาได้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) และลักษณะของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เพื่อวิเคราะห์ในสมการถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression) ได้ทดสอบค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ลักษณะการอาศัยอยู่ 4) ลักษณะของวัยรุ่น 5) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติที่บ้าน (ครอบครัว) ด้านการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 เพศ

ในการศึกษาด้านเพศ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์ต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (จากตารางที่ 4.13) แสดงว่า วัยรุ่นที่มีเพศต่างกันมีการใช้สารเสพติดที่ต่างกัน

วัยรุ่นเพศชายจะมีการใช้สารเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่เป็นเพศหญิง ดังนั้น เพศของวัยรุ่นจึงอาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชา จันทร์เอม (2533 : 78-79 อ้างถึงใน นฤมล รอดเสียงล้ำ, 2544 : 22) กล่าวว่า ปัจจุบันเด็กวัยรุ่นมักเลียนแบบผู้ใหญ่โดยยึดถือเอาค่านิยมผิด ๆ ที่ว่า ถ้าไม่กินเหล้าแสดงว่าไม่ใช่ลูกผู้ชาย ดังนั้น เวลาเย็นหรือค่ำ ๆ จะเห็นกลุ่มวัยรุ่นนิยมไปดื่มสุราสรวลเสเฮฮา กัน ซึ่งนอกจากจะเสียเงินแพงแล้ว ยังให้โทษแก่ร่างกาย ทำลายเซลล์ประสาทสมอง กระตุ้นหัวใจและอารมณ์เพศ ดื่มเข้าไปมาก ๆ ก็อาจเป็นเหตุแห่งอาชญากรรมได้ และนอกจากนี้ นฤมล รอดเสียงล้ำ (2544 : 24) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อสาเหตุการติดยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สาเหตุหนึ่งของการเสพยาเสพติดมาจากความกึกก่นอง ซึ่งบุคคลประเภทนี้รู้แน่แกว่ายาเสพติดให้โทษไม่ดี แต่ด้วยความกึกก่นอง ในบางรายทำไปเพื่อความสนุกกับเพื่อน ต้องการแสดงความเก่งกล้าของตน เพื่ออวดเพื่อนฝูง อวดผู้หญิง สำหรับเฮโรอีนนั้นพบว่า สาเหตุที่สำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เด็กหนุ่ม ๆ เสพกันก็คือ การถูกแนะนำว่าใช้เฮโรอีนแล้วอาจจะทำให้ร่วมประเวณีได้นาน และสอดคล้องกับการศึกษาของ อัมพร (2538 อ้างถึงใน รัฐพร บุญญนรินทร์, 2547 : 37) พบว่า เพศชายติดยาเสพติดมากกว่าเพศหญิง ซึ่งคงเป็นเพราะว่าเพศชายมีโอกาสเที่ยวเตร่คบเพื่อนฝูงได้มากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องของพฤติกรรมการติดยาเสพติดส่วนใหญ่ที่ พบว่า เพศชายมักจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมติดยาเสพติดมากกว่าเพศหญิง (ไชยรัตน์ บุตรพรหม, 2545 : 33)

5.2.2 อายุ

ในการศึกษาด้านอายุ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (จากตารางที่ 4.13) แสดงว่า วัยรุ่นที่มีอายุต่างกัน จะมีการใช้สารเสพติดที่ต่างกัน เมื่อวัยรุ่นมีอายุมากขึ้นพฤติกรรมการใช้สารเสพติดจะมากขึ้นด้วย อายุของวัยรุ่นจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น เพราะเมื่ออายุมากขึ้น ก็อาจจะทำให้เสพยาเสพติดมากขึ้น อาจจะเนื่องมาจากการที่วัยรุ่นมีสังคมที่กว้างขึ้น มีการคบเพื่อนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมสุขภาพจิต (2547 : บทคัดย่อ) ที่สำรวจสุขภาพจิตและการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นในสถานศึกษา ปี 2547 พบว่า ปัจจัยด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น

5.2.3 ลักษณะการอยู่อาศัย

ในการศึกษาด้านการอยู่อาศัย พบว่า การอยู่อาศัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (จากตารางที่ 4.13) แสดงว่า วัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีการใช้สารเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับญาติหรือบุคคลอื่น ๆ ดังนั้น ลักษณะการอยู่อาศัยของวัยรุ่น จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับ อารยา สิริโรดม (2540 อ้างถึงใน ภูวเดช ธนโชติธีรกุล. 2547 : 117) พบว่า ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวของนักเรียนที่ติดยาเสพติดมีความสัมพันธ์ที่ดี ผู้ติดยาเสพติดอาศัยอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน แต่ผู้ติดยาเสพติดจะไม่ปรึกษาใครเมื่อมีปัญหา หรือบางครั้งครอบครัวอยู่ด้วยกันแต่พ่อแม่มีเวลาน้อย ไม่มีโอกาสพูดคุยอบรมสั่งสอนลูกเท่าที่ควร ก็อาจเป็นสาเหตุให้เด็กพึ่งยาเสพติด และสอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกัน การพึ่งยาบ้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชุมพรของ เทียมใจ และกฤษณะ (2540 อ้างถึงใน กัญญา ภูระหงษ์. 2545 : 91) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 11-16 ปี เกือบทั้งหมดมีบิดามารดาที่มีความรักใคร่ปรองดองกันดี

5.2.4 ลักษณะของวัยรุ่น

ในการศึกษาลักษณะของวัยรุ่น ได้แก่ การชอบแยกตัวหรืออยู่คนเดียว การวิตกกังวลในเรื่องรูปร่างหน้าตา การชอบเลียนแบบพฤติกรรมที่ทำทนาย การชอบความแปลกใหม่ในชีวิต ความต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน การเปลี่ยนแปลงอารมณ์อย่างรวดเร็ว การใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย การชอบรวมกลุ่มกับเพื่อน ความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง และการชอบความสนุกสนาน ตื่นเต้น ทำทนาย พบว่า ลักษณะของความเป็นวัยรุ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (จากตารางที่ 4.13) แสดงว่า นักเรียนที่มีลักษณะของวัยรุ่นมากทำให้มีโอกาสเสพยาเสพติด ได้มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะของความเป็นวัยรุ่นน้อย ยิ่งมีความเป็นวัยรุ่นมากเท่าใดก็จะมีการใช้สารเสพติดมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน โรงเรียนแก่ง“วิทย์สถาวร” จังหวัดระยองของ มานะ สันตติพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สาเหตุหลักที่ทำให้นักเรียนในโรงเรียน แก่ง“วิทย์สถาวร” เสพยาบ้ามาจากการอยากรู้ อยากลอง ตามเพื่อน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา (2538 อ้างถึงใน มานะ สันตติพงษ์. 2544 : 36) สรุปว่า สาเหตุอันเป็นปัจจัยส่งเสริม และเกื้อหนุนการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษาเกิดจากตัวนักเรียนเอง ได้แก่ ความอยากรู้ อยากลอง ต้องการเข้ากับกลุ่มเพื่อน ต้องการเลียนแบบ เพื่อนชวน การใช้เวลาว่างในการมั่วสุมกับกลุ่มเพื่อน เช่นเดียวกับการค้นพบของ อัมพร (2538 อ้างถึงใน รัฐฐพร ปุญญนิรันดร์.

2547 : 38) ที่ว่า การลอกเลียนแบบอย่างถือเป็นแฟชั่นในหมู่วัยรุ่น ในบางเรื่องวัยรุ่นจะเข้าใจผิดคิดว่าเป็นสิ่งโก้เก๋ ทันสมัย เป็นแฟชั่นของคนที่ไม่อยากได้ชื่อว่าเป็นคนหัวโบราณ ก็จะลอกเลียนแบบกัน วัยรุ่นคิดว่าตนเองควรมีพฤติกรรมที่แสดงว่าตนเองโตแล้วและเป็นชายที่สมบูรณ์ก็จะเริ่มสูบบุหรี่ หรือดื่มสุราในการเข้าสังคม ซึ่งเป็นค่านิยมที่ผิดและอาจเป็น โอกาสที่นำไปสู่การติดยาเสพติดได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ถนัด ไบยา และคณะ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สาเหตุของการใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชนนั้น ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความอยากรู้อยากลอง การทำตามแฟชั่นทำตามเพื่อน ดังนั้น การติดยาเสพติดของนักเรียน อาจเกิดมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือรู้ไม่จริงของนักเรียนจะทำให้เกิดการเสพติด จึงอยากทดลองด้วยความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติของวัยรุ่น และอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ช่วยค้ำยันกัน จึงต้องทำตัวให้กลมกลืนไปกับเพื่อนเพื่อให้สามารถอยู่ในกลุ่มได้

5.2.5 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของบ้าน (ครอบครัว) ด้านการป้องกันปัญหาเสพติด

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของบ้าน (ครอบครัว) ด้านการป้องกันปัญหาเสพติด พบว่า การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของบ้าน (ครอบครัว) ด้านการป้องกันปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (จากตารางที่ 4.13) แสดงว่า บ้าน (ครอบครัว) ที่มีส่วนร่วมป้องกันปัญหาเสพติดมากส่งผลให้วัยรุ่นมีการใช้สารเสพติดลดลง ยิ่งบ้าน (ครอบครัว) มีบทบาทการป้องกันมากนักเรียนก็จะมีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดลดลง หรืออาจจะไม่มีการใช้สารเสพติดเลยก็อาจจะเป็นไปได้ และในทางตรงกันข้ามหากบ้าน (ครอบครัว) ไม่มีส่วนร่วมป้องกันปัญหาเสพติดเท่าที่ควรก็อาจจะส่งผลให้วัยรุ่นมีการใช้สารเสพติดมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อังสนา เปสะนันท์ (2536 อ้างถึงใน แสงระวี เทพรอด. 2542 : 69) ที่พบว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมสูดดมสารระเหย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับการศึกษาของ สุกัญญา เจียมประชา (2543 : 122-124) ที่ศึกษารายกรณีการเสพยาบ้า ศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางในการแก้ไข พบว่า วัยรุ่นที่เสพยาบ้ามีสาเหตุมาจากการขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดา ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนพัฒน์ หาพิพัฒน์ (2539 : 104-105) ที่พบว่า ความรู้สึกลูกพินกับบิดามารดาเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการใช้ยาบ้า และจากงานวิจัยของ นันทา สุรักษา (2546 : 84) พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวเป็นประเด็นสำคัญในการก่อเกิดการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชนเพราะ ผู้ปกครองขาดทักษะในการเลี้ยงดูบุตร ขาดความพร้อมในการมีบุตร รวมทั้งมีปัญหาทางอารมณ์และการขาดการทำหน้าที่ของบิดามารดา บางครอบครัวหัวหน้าครอบครัวมัวแต่ไปกินเหล้าและเสพยาเสพติด

บางครอบครัวมีความแตกแยก บางครอบครัวอยู่ด้วยกันแต่มีความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน ไม่ราบรื่น พ่อแม่ ผู้ปกครองทะเลาะวิวาทกันบ่อยครั้ง หรือทำงานจนไม่มีเวลาเอาใจใส่บุตรหลาน ทำให้เด็กขาดความผูกพันต่อครอบครัว ขาดที่ปรึกษาที่ดี เกิดความคับข้องใจ ทำให้เด็กมีความประพฤติ เบี่ยงเบน ไปใช้สารเสพติดและหัน ไปคบเพื่อนที่มีลักษณะแบบเดียวกับตนเอง ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความรักความผูกพันต่อบิดามารดา เป็นสิ่งสำคัญที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุน โดยครอบครัวควรให้ความรัก ความอบอุ่น ให้ความสนใจ คอยดูแลเอาใจใส่ และเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับเด็ก และสอดคล้องกับการศึกษาของ นพพร พานิชสุข (2523 อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต. 2547 : 9) ที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้จ่ายกระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีน ของเด็กวัยรุ่น โดยใช้การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหงในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นเด็กปกติ ไม่ติดยาเสพติด กับคนไข้ที่มาทำการรักษาโรคยาเสพติดใน โรงพยาบาลรัฐราษฎร์ พบว่า สภาพภายในครอบครัวของนักเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง ที่ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาตั้งแต่เยาว์ ตลอดจนถึงช่วงเด็กวัยรุ่น ส่วนใหญ่บิดามารดาได้ปฏิบัติต่อบุตรธิดาของตนในลักษณะที่ดีมาก ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาภายในครอบครัว ได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาอย่างดีและเพียงพอ แต่สภาพในครอบครัวของคนไข้ใน โรงพยาบาลรัฐราษฎร์ส่วนใหญ่มีปัญหาครอบครัว คือบิดามารดาไม่ค่อยเข้าใจบุตรธิดา และมีทัศนคติที่ไม่ตรงกัน ทำให้มีความรู้สึกเบื่อหน่ายบ้านอยากหนีออกจากบ้าน รู้สึกเหงาและว่าเหว

5.3 ข้อค้นพบในงานวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “บทบาทของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อการมีส่วนร่วม ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น จังหวัดจันทบุรี” ข้อค้นพบในงานวิจัย พบว่า

1. เพศ วัยรุ่นเพศชายจะมีการใช้สารเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่เป็นเพศหญิง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสังคมไทยยอมรับการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ของเพศชายมากกว่าเพศหญิง และนิยมเลียนแบบผู้ใหญ่โดยยึดถือเอาค่านิยมผิดๆที่ว่า ถ้าไม่กินเหล้าแสดงว่าไม่ใช่ลูกผู้ชาย และในปัจจุบันพบว่า เพศหญิงก็มีแนวโน้มที่จะดื่มเหล้า และสูบบุหรี่มากขึ้นเช่นกัน

2. อายุ วัยรุ่นที่มีอายุมากมีแนวโน้มในการใช้สารเสพติดมาก และพบว่า เมื่อวัยรุ่นมีอายุมากขึ้นพฤติกรรมการใช้สารเสพติดจะมากขึ้นด้วย อาจจะเป็นไปได้ว่าเมื่ออายุมากขึ้นวัยรุ่นมีสังคมที่กว้างขึ้น มีการคบเพื่อนมากขึ้น ก็อาจจะทำให้มีการใช้สารเสพติดเพิ่มมากขึ้น

3. ลักษณะการอยู่อาศัย การที่วัยรุ่นอาศัยอยู่กับบิดามารดามีการใช้สารเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับญาติหรือบุคคลอื่น ๆ อาจจะมีสาเหตุมาจากบิดามารดา หรือคนในครอบครัวมีการใช้

สารเสพติด บิดามารดาเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ตามใจมากเกินไป หรือเคร่งครัดจนเกินไป หรือการที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันแต่มีความขัดแย้งกัน บางครั้งก็เป็นสาเหตุให้วัยรุ่นเกิดความเบื่อหน่าย ขาดที่พึ่งที่ปรึกษา และที่สุดท้ายหันไปใช้สารเสพติด

4. ลักษณะของวัยรุ่น การที่วัยรุ่นมีลักษณะของวัยรุ่นมาก เช่น ชอบแยกตัวหรืออยู่คนเดียว วิดกกังวลในเรื่องรูปร่างหน้าตา ชอบเลียนแบบพฤติกรรมที่ท้าทาย ชอบความแปลกใหม่ในชีวิต ต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน อารมณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย ชอบรวมกลุ่มกับเพื่อน อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง และชอบความสนุกสนาน ตื่นเต้น ท้าทาย ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเสพยาเสพติดได้มากขึ้น

5. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติของบ้าน (ครอบครัว) ด้านการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูบุตรหลานด้วยความรักและเอาใจใส่ ให้การอบรมสั่งสอน ปลุกฝังทัศนคติที่ไม่ดีต่อสารเสพติด พบบุตรหลานไปร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ในครอบครัวไม่มีใครใช้สารเสพติด และมีการทำกิจกรรมร่วมกันจะทำให้วัยรุ่นไม่พึ่งพา สารเสพติด

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ พบว่า เพศอายุลักษณะการอยู่อาศัยและการมีส่วนร่วมในขั้นตอน การปฏิบัติของบ้าน (ครอบครัว) มีผลต่อการใช้หรือไม่ใช้สารเสพติดในวัยรุ่น แต่ในที่นี้ไม่ได้ หมายความว่า ปัจจัยอื่น ๆ หรือการมีส่วนร่วมของสถาบันอื่นจะไม่มีผลต่อการใช้สารเสพติด ของวัยรุ่น จึงควรมีการศึกษาในเชิงลึก และในแง่มุมต่างๆ กันไปเพื่อจะได้ข้อสรุปที่สามารถ นำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในที่นี้ขอเสนอ แนวทางใน การมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

1. บ้าน (ครอบครัว) ควรมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติกับนักเรียน ด้วยวิธีการที่ยืดหยุ่น ให้ความรักความเอาใจใส่มากกว่าที่จะใช้อำนาจควบคุม หรือปล่อยปละละเลย จนเกินไป เมื่อมีปัญหาควรมีการพูดคุยปรับความเข้าใจกัน ผู้ปกครองควรใช้เวลากับวัยรุ่นให้มากขึ้น มีเวลาพูดคุยซักถามแสดงความห่วงใย และควรสอนทักษะการใช้ชีวิต ให้วัยรุ่นได้รู้จักและเข้าใจ ตนเอง รู้เท่าทันอารมณ์และรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงออกอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะ วัยรุ่นที่เป็นเพศชาย ควรได้รับการเอาใจใส่ด้านพฤติกรรมเป็นพิเศษ ควรประสานงานกับทาง โรงเรียนติดตามพฤติกรรมของนักเรียนบ้าง ให้การอบรมปลุกฝังเรื่องการคบเพื่อน เพราะนักเรียนที่ มีการเสพยาเสพติดส่วนใหญ่มักเกิดจากการมีเพื่อนที่เสพเป็นผู้ชักชวน ผู้ปกครองควรพาเด็ก

ไปทำบุญและฟังเทศน์ ฟังธรรมที่วัดให้มากขึ้นเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ มีการคุ้มครองเครื่องแต่งกาย หรือกระเป๋านักเรียนบ้างในบางครั้งเพื่อป้องกันและลดโอกาสในการใช้สารเสพติดของนักเรียนให้มากที่สุด ผู้ปกครองควรปลูกฝังทัศนคติที่ไม่ดีต่อเครื่องคืมที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด เพื่อป้องกันปริมาณและคิกริการคืมที่สูงขึ้น แต่หากครอบครัวต้องประสบกับปัญหาเสพติดในวัยรุ่นผู้ปกครองควรเปิดใจยอมรับสภาพการคิตยเสพติดของวัยรุ่นและให้ความช่วยเหลือ โดยไม่ค้ำว่าช้าคิม แต่ความให้ความรักความอบอุ่นเพิ่มมากขึ้น ไม่ใช่วิธีบังคับ หรือปล่อยตามใจ ให้กำลังใจเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับวัยรุ่นที่จะละเลิกเสพติด มีการปรับสภาพแวดล้อมใหม่ เช่น การย้ายที่อยู่คิเรียน หรือการไม่เปิดโอกาสให้วัยรุ่นคิได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้ใช้เสพติด ไม่ว่าจะคิเป็นเพื่อนหรือผู้ปกครองในบ้าน ควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการส่งวัยรุ่นคิรับการบำบัดรักษา และฟื้นฟู โดยไม่คิ่งนอนใจ ไม่ส่งเสริมวัยรุ่นคิทดลองเครื่องคืมที่มีแอลกอฮอล์โดยมีทัศนคติคิว่า คิมนิดคิเดียวไม่เป็นไร เพราะการคืมไวน์ หรือเครื่องคืมคิมีแอลกอฮอล์คิเล็กน้อยเท่านั้น คิเท่ากับคิเป็นการเปิดโอกาสให้วัยรุ่นคิคิมีการใช้สารเสพติดในปริมาณคิมากขึ้นแล้ว

2. วัด (ศาสนา) ควรเพิ่มการเทศน์สอนเรื่องคิเกี่ยวกับเสพติดให้มากขึ้น โดยใช้วิธีการสอนหรือการอบรมคิที่หลากหลาย คิเป็นสื่อกลางในการคิจคิกรรรมคิให้ครอบครัวและสมาชิกในชุมชนคิคิมีโอกาาคิคิทำคิจคิกรรรมร่วมกัน มีการแจ้งคิให้ทางโรงเรียน หรือทางบ้านคิคิทราบคิเมื่อพบคิเห็นนักเรียนมีการมั่วสุมเสพเสพติด หรือคิมีพฤติกรรมคิที่น่าสงสยว่าจะนำไปสู่การใช้สารเสพติด ควรคิจคิกรรรมคิต่าง ๆ เช่น คิคำขอบรมคิณธรรม คิคำคิต่อต้านเสพติดคิสำหรับเยาวชนคิให้บ้อยขึ้น

3. โรงเรียน (สถาบันการศึกษา) ควรคิมีการตรวจปีสสวะเพื่อหาสารเสพติดคิอย่างคิต่อเนื่อง คิจคิกรรรมรณรงค์คิต่อต้านเสพติด คิให้การดูแลนักเรียนคิอย่างใกล้ชิด สอนคิทักษะการใช้ชีวิตคิให้กับนักเรียน สอนคิให้รู้และคิเข้าใจคิตัวเอง มีการประสานกับทางผู้ปกครองคิอย่างคิต่อเนื่อง คิจคิกรรรมคิให้นักเรียนคิคิใช้เวลาวางคิให้เกิดประโยชน์ มีการประสานงานกับทางผู้นำศาสนาเพื่อคิจคิกรรรม หรือคิให้การอบรมคิด้านคิณธรรมคิให้แก่นักเรียน

4. ชุมชน ควรตระหนักและคิให้ความสำคัญกับคิการป้องกันคิเด็กและเยาวชนในชุมชน ป้องกันคิมิให้มียาเสพติดคิเข้ามาในชุมชน สร้างความเข้มแข็งคิให้กับครอบครัว สมาชิกชุมชนประพคิติดนคิเป็นคิแบบคิอย่างคิคิดีในการไม่เสพสารเสพติดทุกชนิด คิให้ความรู้คิเกี่ยวกับโทษของเสพติดคิแก่สมาชิกในชุมชนคิอย่างคิสม่าเสมอ คิจคิกรรรมคิให้คนในชุมชนคิคิมีโอกาาคิใกล้ชิดกันคิมีการทำคิจคิกรรรมร่วมกัน ควรคิมีการเฝ้าระวังและคิติดตามสถานการณียาเสพติดคิอย่างคิสม่าเสมอ ควรคิจคิกรรรมคิเจ้าหน้าที่คิตำรวจออกตรวจสถานบ้านคิเชิง หรือคิแหล่งคิที่มีการมั่วสุมคิอย่างคิต่อเนื่อง

5. บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ควรมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่องโดยจัดประชุมคณะกรรมการชุมชน ผู้นำศาสนา คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง เพื่อรองรับสถานการณ์ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ทั้งด้านการป้องกัน และแก้ไข ให้สอดคล้องกับแนวคิดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ ที่ให้ยึดหลักผสมผสานมาตรการในการดำเนินงานโดยร่วมมือกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กไม่ติดยาเสพติด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาบทบาทของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มที่มีการใช้สารเสพติดโดยตรง
2. ควรมีการศึกษาบทบาทของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ในกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง
3. ควรศึกษาปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในจังหวัดที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ในเมือง กับในชนบท ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด